

AMICULU FAMILIEI

Apare una-data in septemana — Domine'a. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu e 5 fl., pe unu semestru 2 fl. 50 cr., pentru Romani'a si Tierile latine pre unu anu 13 franci — lei noi, pre unu semestru 7 franci — lei noi.

II Eulu si imprejurimea s'a.

Fusiunea eului cu trupulu se largesce inca si mai tare, asia câtu acele lucruri cari stau in ore-care legatura cu densulu seau pusetiunea s'a, inca se socotescu cá parti a egoitatiei fora cari person'a nu ar' fi asia dupa cum este in realitate. — Si este cev'a in lucru. Cu schimbarea imprejurimei si egoitatea suferu ore-cari schimbari. Asia a fostu fôrte naturale cá la egoitatea unui copilu se se tiena chiar' si form'a lui mica si neajutorintia. Din acésta cauza jelea ce o suferu o femeia din poporulu Dacota (in Americ'a sudica pre langa Missisipi) pentru perderea fiiului seu, se pface in bucuria, déca indata dupace'a a muritu si parintele lui, credindu ca ast'feliu acum va fi scutitu in lipse. — Au fostu si suntu chiar' astadi dogmatici protestanti cu teorii vechi, cari sustienu ca invierea va urmá in ace'a-si statura si forma in carea a fostu omulu aci: copilu cu corpulu lui celu micu, stralucindu in marire si gingasia (Quenstadt IV. 604). Acést'a o sustiene si Dr. Lauranu in „Crest. gr. cat.“ dicându ca omulu mai are se invia in etate cá de 33 ani toti, mici si mari. De egoitate se tiene si pusetiunea, starea. Starea unui rege, liberu, sclavu este atátu de esentiale egoitatiei acelui'a, incátu fora de ace'a pusetiune sociale ar' incetá a fi ace'a egoitate. Ide'a ca o alta viétia venitória va usiurá necasurile, va indreptá nedreptatirile si neegalitatile din acésta lume, nu e prea latita printre popórale naturei. Pentru densele ce'alalta viétia este numai o continuare a acesteia, fia-care 'si pastreza positi'a. — Regele remâne rege, seraculu seracu, sclavulu sclavu. — Ba suntu popóra si

aceste suntu in insulele mariloru sudice, la cari sclavii suntu considerati cá neavendu sufletu ¹⁾. Dupa starea lui e ingropatu fie-care: pescariulu aruncatu in mare; paserariulu ingropatu intre doi arbori; si tóte aceste cáci imprejurimea se fusionéza cu persón'a. Acésta fusiune si prin urmare si schimbarea provenita din ace'a se parú a avé o cauza naturale. Unu animalu, unu omu luatú din imprejurimea indatinata devine celu puçinu pentru unu tempu alta fiantia. — Suntu paseri de mare cari la uscatu nu facu nici cea mai mica incercare pentru sburare. — Unu cane care au pierdutu pre stapanulu seu nu este mai multu acel'a care a fostu. Prunculu plange vediendu-se in unu locu strainu dar' nu pentru ca-si simte trebuintiele dóra mai tare, ci pentru ca conceptiunile despre imprejurimea cunoscuta, in loculu necunoscutu suferu ore-care jignire, ore-care sistare, carea in puterea mecanismului complexiuniloru se straplanta si asupr'a conceptiuniloru despre propri'a persona. Chiar' omulu crescutu, aflandu-se la intunerecu, inca simte o ast'feliu de jignire; elu canta, vorbesce, striga, dar' numai cá prin acést'a se aiba ore-cari perceptiuni, ce stau in nessesu cu conceptele despre sine insusi. ²⁾

Nunumai atát'a, ci chiar' imbracamintea nostra inca este tienuta cá parte intregitória a persóniei nóstre. Olawsky ³⁾, istorisesce unu casu fôrte interesantu in acésta privintia, din care se aréta invederatu ce putere are

¹⁾ Waitz VI. 137.

²⁾ Herbart VI. 244.

³⁾ Die Vorstellung im Geiste d. Menschen. pag. 71.

impregurimea asupr'a persónei séu egoitatii omului. Levingstone, in caletoriile s'ale prin Africa, 'si luáse de acolo unu servitoriu fórté fidelu. Acest'a inse nu avé idea despre mare. In caletori'a ce'a pre mare ne mai vedindu altu-cev'a de cátu apa oceanica, densulu nepotendu invinge nóuele impresiuni din acestu fenomenu, de ora ce in internulu seu nu se aflá alta conceptiune omogena, care ar' fi apperceptionatu pre acésta noua, asia in confusiunea s'a se aruncá in valuri. Suntu si alte multe casuri despre atari schimbári. Despre Melanchton se spune ca transpusu dela catedra pre ambonu, veni in confusiune; — este cunoscutu ca soldatii buni pre uscatu, suntu slabi marinari; — ér' dela criminali se ascépta ca deportarea loru va fi caus'a unei schimbári in tóta tienut'a si gândurile loru.

Mai stransu este legatu cu persón'a totu ce omulu cugeta ca proprietatea s'a, fia aceste lucruri ori persóne. Din acést'a impregurare suntu a se esplicá tóte jertfele ce se facu cu ocasiunea mortii mai la tóte popórale chiar' ale civilisatiunei. Voíndu a ingropá séu inmormentá pre unu mortu este obiceiulu a-i dá tóta posesiunea, respective a o pune cu elu; prin acést'a singuru devine ce trebue se fia. — Cu mortulu se punu: arme, mancare si alte obiecte catra cari a avutu o deosebita placere cá dincolo se póta face intrebuintiare de ele (asia carti de jocu etc.); — Acestu obicei este a se vedé chiar' in tempulu nostru chiaru sub scutulu crestinismului, si nu este a se considera de cátu unu residuu din paganismu. Ce este banulu ce se dá pre une locuri in man'a mortului, de cátu tax'a ce credea grecii etc. ca este a se plati luntrariului Caro? — Si acést'a credintia 'si are bas'a s'a chiar' in ace'a impregurare ca persón'a mortului nu se póte altumintrenea cugetá de cátu imbracata cu respectivele trebuintie. Tóte aceste se cugeta cá apartienatóre la egoitatea lui, cá si cum se cugetá armatur'a cá apartienatóre egoitatii judecatoriloru evului mediu. — Seau dóra astadi sabi'a nu este semnulu prin care se preda ostasiulu resp. comandantulu in man'a inamicului?

Inca si acolo unde a slabitu credintia ca mortulu póte face usu de tóte aceste lucruri, asociatiunea egoitatii cu obiectele posiedute este atátu de puternica, in cátu tóte acele se punu cu mortulu taiete in auru etc. La ingroparea chineziloru fruntasi pre insul'a Java este usu cá vestmintele, băt'a, cortulu etc. se fia aninate lánge mormentu. Cas'a se face in miniatura din hartia si totu amoblimentulu din dens'a; aceste lucruri 40 zile dupa mormentare se mai illuminéza, apoi se ardu. — In cafacombele dela Rom'a se spune ca se potu vedé copii portandu tóte jucareile loru. In New-Yorc s'a obicinuita ca jucareile copiiloru se se pastredie sub sticla de-asupr'a mormentului. — Séu dóra astadi insemna altu-cev'a inaintea unui rege mortu séu archiereu coron'a etc. séu a pune pre cosciugulu unui osténu sabi'a, coifulu etc.? filosofulu Fichte a pusu cu soçi'a s'a bibli'a, cá pre obiectulu de predilectiune a acelei'a. —

Ce cinev'a posiede, si se póte denotá cá proprietate a funii s'ale se tiene de persón'a respectivului individuu.

Pre acésta asociatiune baséza intregu cultulu reliquieloru. Persón'a santului o constituiescu: trupulu, imbracamintea, si tóte cáte le póta cu sine; apartinentiele totu-de-a-un'a reproducu imaginea persónei si o reprezenta. Unii dintre negrii adoréda osamintele adormitiloru loru cá ore-cari lucruri sante; vestmentulu, umbr'a etc. lui Budha suntu adorate de credintiosii lui, cu deosebire dintele lui joca mare rola in mitologi'a chineza. — In Greci'a fórté tardiu se potéu vedé uneltele cu cari se pretindéu a se fi lucratu calulu troianu. Scurtu, cultulu reliquieloru se afla la tóte popórale cari au avutu eroi.

Din acésta asociatiune a persónei cu tóta impregurimea s'a se esplicá si acelu obicei infioratoriu, care ocura in viétia unoru popóra, de a dá mortului muierea séu sclavii acelui'a, cá ore care apartinentia a lui, cá o accidentia pentru substantia s'a. — Togmai asia ori mai intima este legatur'a intre mama si nou-nascutul pruncu. Aceea morindu, acest'a fara nici unu scrupulu se pune cu dens'a in grópa, d. e. la eschimosi. ¹⁾

Precum prunculu nu póte fi fara mama, asia acést'a fara soçiulu tata, — acest'a singuru are egoitate si este persóna. — Cáci precum barbatulu scie cá in puterea dreptului ce compete celui mai tare se-si castige potere preste femeia, togmai asia cresce si respectulu lui inaintea acelei'a, ér' valoarea dinsei scade. Si candu aflamu chiar' secte crestine cari tragu la indoiéla esistintia reale a sufletului femeiescu, au dóra ne va cuprinde mirare candu aflamu ca Chinesii, Indii, muhamedanii, i denéga acelei'a sufletulu? Déca cinev'a intréba pre unu chinezu cáti copii are, elu nu spune de cátu numerulu fetiiloru; si decumv'a are numai fete, raspunde ca nu are copii. ²⁾ — Dar' nu preste totu loculu domnesce acestu obicei, cá adeca independintia femeiei se se piérda de odata cu alipirea s'a catra barbatu; suntu popóra unde lucrulu sta din potriava. La Achanti femeia are independintia, barbatulu se considera ca proprietate a acelei'a, si elu trebue se-i urmeze preste totu loculu chiar' si in grópa. — De altmintrenea nici ca trebue cá se ne intipuimu noi acestu obicei cá unu ce infioratoriu. — Atátu privitoriu cátu ins'asi jert'a nu afla in densulu unu atare. — Jertfele speréda cá numai pre acésta cale potu ajunge in *imperatia domniloru*, unde de altmintrenea nu ar' poté ajunge nici sclavii nici femeile. Pentru ace'a in unele tienuturi condusi de ace'a credintia se imbuldiescu sclavii si femeile cá se se sacrifice pentru ore-care domnu. — Regele indicu Cheteus avendu dóue muleri, acestea se certára pentru onórea de a fi arse cu soçiulu loru. — Si candu se dete celei mai tinere acelu dreptu din cauza ca cea mai betrana erá ingreu-

¹⁾ Waitz III. 310.

²⁾ Waitz I. 378.

nata, acést'a luandu-si diadem'a de pre capu, 'si smulge perulu, plange si se vaieta cu amaraciune, pana candu cea de antâiu, insoçita de fratele seu voiosa si cantandu inmuri se sue pre rogu ³⁾.

Acestu obicei 'lu aflamu inca si acolo, unde a disparutu credinti'a ca femeile si sclavii, au de a servi domnului si in imperiulu mortiloru. Pre tempulu lui Philipu macedonianulu se jertfira prinsi metenici la ingroparea principelui Philopoemen. — Augustu jertfi 300 de Perusiani divului Julius. — Caus'a psihologica a acestoru fenomene jace in ace'a imprejurare ca nu atâtu egoitatea ori persón'a celui mortu se ie in considerare, de câtu amentirea ce remane dupa elu. — Aci este ore-care adevèru. Perdiendu-se anumite persóne iubite, omulu pierde o parte din sine, cu deosebire atunci candu dispare speranti'a de revedere; si din acestu punctu de vedere s'ar' paré justificata rubric'a din statistic'a senucideriloru: *din necasu pentru pierderea persóneloru iubite.*

Fiindu-ca omulu pre ai sei totu-de-a-un'a i cugeta de proprietatea s'a, pentru ace'a si resbunarea este obicei propriu alu popóraloru naturei.

Acést'a este cu deosebire desvoltata la arabii desiertului. — Axiom'a loru este: celu liberu se móra pentru celu liberu. Arabii considera famili'a unui omoritoriu cá pre eredele crimei, si resbunarea se estinde pana la a cincelea nému, si fie-care dintre densii 'si tiene de cea mai santa detorintia a resbuná ore-care omoru.

Iubitei mele maice E . . . .

Cá unu pomu ce infloresce
Si in giáru-i respândesce
Mirosu dulce cu-a s'a flóre
Prin eterulu caldu de sóre;
Ast'felu pomulu tineretiei
In totu farmeculu frumsetiei
Ti-a 'nflorit si tie-odata:
Scumpa maica adorata:

Ai fostu légânu de iubire
Si de dulce-adapostire
Pentru nisce pasarele
Dalbe dine frumusele,
Ce prin farmecele s'ale
Caletoriului in cale:
Prin duióse, dulci priviri
I-rapiáu a lui sémfiri;

Ai fostu mandra 'n fericire
Cu-alu teu sceptru de iubire,
Cá o mandra domnitóre
Peste inimi iubitóre;
Ai fostu tare in dorère
Cá avéi dreptu mangaere:
„Detorinti'a se-lí plânesci
Si pe-ai tei se-i fericesci.“

Adi dorinti'a ti-e-'mplenita.
Dar' tí inim'a ranita
Cá de scumpu-ti cuibu de-odata
Acum te vedi izolata:
A sburatu a t'a „iubire“
Si-alu teu doru in pribegíre
Pe-a s'a urma ratacesce,
— Cá esti mama, ce iubescè.

* * *

Intr'o mândra verde vale
Pe-a vietiei mele cale
M'a-'ntalnitú o pasarea
Ce-a rapitu anim'a mea.
Eu-am pusu latúri aurie
O am prinsu in colivie,
Si de-atunci totu in cântare
Trecemu peste-a vietiei mare.

Marea urla, clocotescè
Spre noi valuri mari isbesce;
Iar' noi pe aripi usióre
Sburamu veselu pe sub sóre
Si-admiramu cu bucu-ie
Mandr'a ceriului campie
Si-ale s'ale floricele:
Blândi luceferi, dalbe stele.

* * *

Maica! scump'a-mi paserica
Este prea iubit'a-ti fiica,
Ce la-ându inim'a t'a
Si sburându in calea mea:
Canta 'n plaiulu vietiei mele
Si sadescè floricele,
Floricele de iubire
Care trecu la nemurire.

Eu la dulcea s'a cântare
Stau uimitu in ascultare,
Prémárandu in chipulu seu
Pe-alu meu tainicu Domnedieu;
Iar' pentru a t'a „iubire“
Eu in semnu de multiemire
Cá unu micu poetu ce sântu
Maica! 'n versuri adi te cântu. *)

C. Morariu.

*) Credemu a nu comitte o indiscretiune insemnandu aici pentru cunoscenti'a lectoriloru ca: maica, resp. sóci'a zelosului nostru Collaboratoriu ord., auctoru alu acestei poesia, a fostu preotésa si in etate de 29 ani a remasu veduva cu 4 coplé si 2 baiati. Asta-di tóte patru ficele s'ale 'su preotese, abonate la diurnalulu nostru si adeca dupa etate: *Eufrosin'a Petrescu din Crasn'a, Juliana Patrasiu din Davideni, Mar'ia Jurco din Rarancea, si Elen'a soci'a d.-lui C. Morariu*, pre care lectorii nostri o cunoscu din inspiratiunile-i poeice aparute in diurnalulu nostru. Dintre baiati celu mai mare *Georgiu Popescu* a facutu deja *primulu rigorosu in dreptu* si dupa s. pasci are de gându se-lu face si *alu doilea*; iara celu mai micu *Constantinu Popescu* acum'a-su 6 ani a trecutú in Roman'a, unde a pribegitu nepotendui-se dá de urma. Cu ocasiunea bombardariloru intre Calafatu si Vidinu am cetitu prin foi cá unu sergentu *Constantinu Popescu* lupându-se cu eroismu a cadintu si s'a inmormentatu fórte onoriificu. Probabilu cá a fostu fiulu pribegu pe care asié de multu 'lu plânge bié'a s'a maica. — Durerile si greutatile, ce le-a invinsu acést'a matrona romana in viet'i'a s'a, au facutu din ea o adevèrata martira. Iara crescerea, ce a scintu s'o dee ea ficeloru s'ale in directiune nationale, i-dáu intr'adeveru dreptu la recunoscenti'a si multiemita nóst'a a tuturor'a. Red.

³⁾ Dunker Geschichte III. 392. din 1875.

PETULANTULU.

Comedia în 5 acte

de

Augustu Kotzebue.

(Continuare.)

SCENA III.

Selicour [ese cu graba din odaia lui Doris cu un diariu în mână, *Doris* fuge după dânsulu.]

Doris:

Domnule! aveți grăție că mă superu.

Selicour:

Cu atât mai bine; e un lucru ne mai auditu că ne iubim acum de 2 luni și încă nu ne-am certatu.

Doris:

Dă-mi diariulu îndareptu.

Selicour:

Mai antaiu trebuie să cetesc cuprinsulu lui.

Doris:

Cuprinde în sene epistole.

Selicour:

Decum v'a suntu mai vechi decâtu de două luni aveți dreptu, nu mă interesă chiar' să fie bilete de amoru, dar' ferescă Domnedieu deca voi află vre un a cu datu mai recente.

Doris:

Chiar' să fie de acele, nu vei află nemica, apoi nici nu te interesă. — Ada cartea în cloc!

Selicour:

Armistițiu! stăi pe locu! eu propun pace.

Doris:

Mai antaiu trebuie să redai ce ai cuprinsu, eu sum pe lângă „status quo.”

Selicour:

Eu negociez. Să schimbăm: aici e diurnalulu meu.

Doris:

Ce se facu cu elu?

Selicour:

Ve asigură că chiar' asiă va fi de interesantu că și alu D-tale.

Doris:

Nu-mi pasa.

Selicour:

Poftim alu meu, și vom vedea ce conține.

Doris:

(Iu primesce.) Vom vedea.

Selicour:

(Intorcându vreo-câteva foi din diariu.) Hm! Hm! Dela domnisorulu Aureliu.

Doris:

(facându asemenea.) Dela domnisor'a Amali'a. Vedi, vedi domnule *Selicour*, noi, după-cum mi se pare, suntemu creati unulu pentru altulu.

Selicour:

Doi anime că ale noastre nu potu rămâne despartite.

Doris:

'Ti promitu credința pe siese luni.

Selicour:

Ce eroismu! Eu înse te iubesc cu furor; crede-ai că odată eram să comitu nebunia că să te petiescu?

Doris:

Ai nebunitu? . . .

Selicour:

Spre norocire a preponderatu rațiunea, cugetându cumă traiulu nostru va fi multu mai interesantu și mai placutu decât te vei marita după acestu ursu teneru crescutu în pădurile acestea, animalulu acest'a are o diumătate de milionu, er' prostia lui valorăza alta diumătate.

Doris:

Ai dreptu, domnule. Familia noastră e seraca. — Mam'a lui, matusia mea, s'a maritată după unu omu foarte avutu, care a avutu bunătatea: a mă denumi pre mine de erede la a trei'a parte din averea s'a. — Ce e dreptu, trebuie să mă marit după prostulu acest'a, înse acest'a nu mă supera. D-t'a vei fi continuu lângă mine; vom duce luxu, și vom avea casa cea mai eleganta în orasiu.

Selicour:

Eu voi arangia solemnitatea.

Doris:

Barbatulu meu va scrie biletele de invitare.

Selicour:

Eu te voi petrece pe promenada.

Doris:

Forțe bine, înse mă temu să nu facem socotela fora ospetariu, căci verulu meu, după cum mi se pare, e orbu în privința grațiilor mele. — Eu cugetu că densulu să teme de D-t'a.

Selicour:

Nu credu să aiba atât'a capacitate.

Doris:

Spunându-ti dreptu domnule, eu cugetu că până ce va trece cununia să te porti mai retrasu față de mine.

Selicour:

Vis-a-vis de ochii acestia va fi foarte cu greu.

Doris:

Trbuie să prefaci că și cându ai curtenți verișorei.

Selicour:

Mă espuni la o probă foarte aspră.

Doris:

Eu voiescu! eu 'ti demăndu acest'a!

Selicour:

Si recompensarea?

Doris:

Viitoriulu celu fericitu.

Selicour:

Eu sum unu amicu alu presentelui, și deca m'asiu prefac a curtenți verișorei D-t'ale, trebuie celu puțin să mă sărutescu.

Doris:

A. esitu din moda de a se prenumera astfelu de lucruri.

Selicour:

Inse a se furá nu! (o saruta pe furisii in frunte.)

Doris:

Nerusinatule! mi-ai scersu vapsel'a de pre fačia (se apropia de oglinda.) Intr'adeveru mi-ai stricatu si frisar'a. Ore rentéza-se cá se-mi mai facu odata toilet'a pentru D-t'a? (se duce in odaia s'a.)

SCEN'A IV.

Selicour: (singuru)

Totusiu am scapatu de ea. — Ha! ha! ha! dens'a voiesce se me amorisezu in Babetta. O idea fórte placuta, me temu nu cum'va se-mi ducu rolulu prea bine si naturalu. O copila asia placuta si interesanta; simtiescu cá pe Babetta o voiu iubi cu multu mai tare si mai intimu decâtu pe Doris.

(Va urmá.)

Canteculu meu.

— Dupa L. S. F. —

Fetele in claca tóte se aduna,

Pâna la ferésta-mi cântarea loru suna.

Ele cânta doin'a cea mai rapitóre:

„Te iubescu, dalbu angeru, gratiósá flóre!“

Eu privescu afara. — E séra frumósá,

Pe ce iu se aréta stele luminóse;

Dar' a mea stelutia-i multu mai lucitóre . . .

„Te iubescu, dalbu angeru, gratiósá flóre!“

Pastorelulu siede langa focu si cânta, —

Fluerulu lui suna si pe toti incânta. —

Câ-ci elu díce horea multu incantatóre;

„Te iubescu, dalbu angeru, gratiósá flóre!“

Foculu nu mai arde, fluerulu incéta,

Somnu adencu cuprinde valea 'ntunecata.

Si-n somnu par' ca díce buz'a-mi zimbítóre:

„Te iubescu, dalbu angeru, gratiósá flóre!“

Clusiu, ¹⁰/₂₂ aprilie, 1880.

Mari'a S. Turcu.

SECRETELE A LORU TREI NOPTI

SÉU TREI MORTI VÍI.

(Romanu anglesu d. H. Franksteín.)

(Continuare.)

Capitululu III.

Cerifulu se intuneca mai tare.

Pretensiunea lui Orkney cá se alunge dela casa pre Gwendoline, ruiná moralmente pre betran'a económa. Déca Orkney si cu avocatulu s'ar' uní contr'a loru, atunci de siguru ei ar' fi alungati din Lonemoor, care a fostu pentru densii unu locu atâtu de placutu. Ce se faca dara? O alta scapare din acésta incurcatura i se paré totu asié de dorerósa

In midiloculu acestei confusiuni, chiar' precându Orkney aseptá cev'a respunsu, intrá in odaia si soçulu ei John.

„Tocmai bine ai venitu“ díse económ'a, „D-lu Orkney díse . . .

— „Lasá-lu se vorbésca insusiu, o intrerupse Orkney — eu am voituu se-lu chiamu dela inceputu, cá-ci elu cá unu omu practicuu ar' fi pusuu capetu la acésta istoria.“ Apoi intorcându-se catra John díse: „am venitu se me intielegu cu d-t'a asupr'a d.-siórei Gwendoline.“

„Ce vréi a-mi spune?“ intrebá John.

„Tocmai acum am descoperitu soçiei d-t'ale“ díse Orkney, „cumca Gwendoline a voituu a seduce pre fiiulu meu cá se o ié in casatoria. Fiiulu meu inca mi-a dechiaratu cá voiesce se o ié de soçia ori me voiu invoi eu ori ba.“

„Dar' óre promis'au fét'a acést'a? óre ea invoiesce-se?“ intrebá John.

Gwendoline díse: „eu nu am promis' a me casatori nici-cându cu Clacston Orkney. Nemicu nu me-ar' poté induplicá la acést'a.“

„Ai auditu-o?“ intrebá acum John, „acést'a dechiaratiune face superflua ori ce intrebare ulterióra!“

„Ba,“ díse Orkney, „ce valóre pote avé cuventulu unei fete? Eu asiú poté díce inca multe, — dar' acum nu e tempulu; ea n'are familia, nime nu-i cunósce originea; tatalu ei póte se fi fostu celu mai miserabilu omu, cine scie . . .?“

„D-le Orkney! d-t'a treci marginile cuventintiei! strigá John.

„Déca ea nu-si cunósce originea, atunci trebuie se i-o spune-mi“ — replicá Orkney — „Ea e fiic'a unei cersitória si d.-vóstra a-ti lucratu fórte reu ca a-ti jertfitu atât'a pentru ea. O miserabila a-o educá asia! si apoi inca a ve plecá inaintea ei!“

„D-le Orkney! nu-ti permitu cá se mai repeti aceste cuvinte inaintea ei!“

„Ba, da, euvoiu vorbí despre ea. Caus'a venirei mele aci este cá dens'a voiesce a se casatori cu fiiulu meu; ea are inse si altu adoratoriu, care acum 'si petrece tempulu aci la tíera cu venatulu. Acel'a s'a certatu adi cu fiiulu meu, care a venitu acasa batutu. Elu a dísu ca vré a o luá de soçia, dar' eu si famili'a mea nu vomu permite nici-odata cá se intre in famili'a nóstra o féta fara nume si fara neamu! Si cá se finimu odata voiu a-ti demandá cá se alungáti de aci pre tener'a acést'a.“

„Nu se póte!“ reflectá económ'a — „unde se o tramitemu?“

„Despre ace'a ve ve-ti consultá impreuna. — Ori o alungáti, ori scriu marchisului si atunci ve va dimite rusíne.“

Acést'a o sciáú ei cá are se se intemple, indata ce Orkney va scrie marchisului.

„Priviti-o!“ continuá Orkney aretandu spre jun'a feta, care stá la ferestra, „a-ti impodobitu-o cá pre o

dama. Da cene e dens'a? O servitória. Ea n'are dreptu aci."

"Se nu mai pronuncii vre-unu cuventu reu despre dens'a," se resti John catra Orkney.

"Elu are dreptu a dice acestea!" respunsè in fine Gwendoline. "Eu nu am dreptu aci! Eu sum creatur'a bunatatiei d.-vóstre, si nu vréu a traí mai bine decâtu d.-vóstra." — Apoi intorcându-se catra Orkney 'lu reflectà: „eu prin cultura si educatiune sum dama, ba si mai multu, eu sam dama dapa instinctulu innascutu, cà i ori cine se fi fostu mam'a mea, ace'a o sciu cà a fostu o dama, dar' d.-t'a o generatiune de sange nobilu esti unu lasiu, care ofensezi o fêta misera intr'unu modu daru, propriu numai originei d.-t'ale. Dar' pentru tóte acestea nu-ti facu nici o imputare. Si ai dreptu cà trebue se me indepartezu din Lonemoor."

"Elu n'are dreptu!" strigà económ'a, si noi nu te vomu lasá; lui Orkney i poti dechiará cà vei incungiu-rá ori ce convenire cu fiulu seu, si tóta greutatea e delaturata."

"Eu inse nu-ti primescu dechiaratiunea" respunse Orkney. „Ce credintia potu eu dá dechiaratiunei unei vagabunde educate dapa mod'a francesa!"

"Éra uiti de d.-t'a!" 'lu reflectà Quillet. „Ti va paré reu! Eu te cunosc de multi ani de omu cu minte si practic, si nu credu cà ai precegetatu tóte câte le-ai disu acum. Marchisulu mi-a incredintiatu mie si soçiei mele administrarea casei densului càci erá convinsu despre fidelitatea nóstra. Deci nici d.-t'a nici altulu, nimenenea nu ne va poté alungá de aci! fara numai marchisulu insu-si. Scrie-i, si noi ne vomu plecá inaintea dispositiunei lui!"

"Fi! dar' se póte cà se primescu pré tardiu respunsulu lui" dise Orkney cu neindestulire, „si nu voiu a acceptá atát'a."

"Eu voiu remané aci pâna va veni respunsu dela marchisu si mai multu nu!" dise jun'a fêta.

Dicându aceste est si merse in chili'a ei, de unde nu a nici estu mai multu in diu'a ace'a.

"Vedi! D.-le Orkney" 'lu admonià económ'a, „cum ai ofensatu o anima atátu de delicata cà a Gwendolinei. Eu 'ti marturisescu cà ea nece nu se uita la fiulu d.-t'ale, càci e mai superiora decâtu elu, ea e façia de densulu cà si o stea façia de unu vierme. — Déca vei scrie marchisului, noi inca nu vomu intardiá si asié vomu vedé efectulu persecutiunei d.-t'ale contr'a Gwendolinei."

Cu aceste se fint conversatiunea si Orkney se departà pentru cà intielegându-se cu avocatulu se scrie marchisului si se escpereze alungarea din Lonemoor a familiei Quillet si a junei Gwendoline. Abia se departàse Orkney. si John se si apucà se descrie marchisului tóta starea lucrului.

"Precum vedi Maria" dise John catra soçi'a s'a, „lucurile au ajunsu la culme; cris'a e la midilocu. Jun'a fêta va suferi multu decumva nu vomu face pre mar-

chisu cà se se interesedie de starea si venitoriulu ei. Elu crede cà ea a moritu; dar' mai bine se-i descoperimu adevèrulu si déca mai are vre-o scânteia de compatimire in anim'a s'a se va ingrigi de dens'a,

"I-am si scrisu datulu si adres'a: „Domnulu meu!" „dar' cum si ce se scriu? intrebà John de soçi'a s'a incepându a scrie epistol'a.

"Scrie-i" dise Mari'a, „cà prunc'a e mare si cà noi cu spese mari o-am educatu-o asié încátu dens'a e un'a din cele mai culte dame, ca si unu principe inca ar' poté fi mandru de dens'a. Scrie-i cà e frumósa si buna si cà Clacston Orkney voiesce a-i câscigá favorulu. Orkney inca i va scrie, de buna séma, numai intr'alta forma. Intrebà ce se facemu cu jun'a fêta. Spune-i cà sórtea nóstra si a ei o depunemu in manile lui."

John scrise tóte acestea. — Ei inse cunoscându temperamentulu d.-lui loru, nu cutezara a apelá la semtiulu lui de dreptate si de indurare, dar' avéu mare sperare cà pentru serviciãle loru va fi cu consideratiune si cà aducându-si amente de iubirea cea fara margini ce a avutu-o catra fiic'a s'a Clar'a, se va ingrigi de viitoriulu unicei ei copile. — Epistol'a fù tramisa.

Am spusu mai susu ca marchisulu urindu-se cu voiagiurile cele multe, se decise a plecá érasiu spre patri'a s'a. Epistol'a asié dar' a ratacitu mai multu tempu; in urma dapa o luna fù tramisa marchisului in Lonemoor. — Orkney si cu avocatulu amesuratu contielegeriloru avute inca scrisera o alta epistola marchisului. Acést'a asemenea rataci si ast'feliu toti asceptáu in desiertu respunsulu doritu.

Jun'a fêta — Gwendoline — pre lânga tóte acelea ce o ajunserà, erá superba si neclatita in propusu. Inse dens'a din di in di erá ofensata acum de unulu, acum de altulu, — ma chiar' si servitorii inca 'si cerura dimisiunea din serviciu, sub pretestu ca Lonemoor a in-cetatu de a fi unu locu onorabilu, de óre-ce acólo domnesce o persóna de-o origine intunecata.

Clacston Orkney sciendu càta nefericire a causatu junei fete, merse in Lonemoor si aflându-o in gradina i cerù mân'a, dar' Gwendoline 'lu respinse. Vediendu elu acést'a respingere 'si propuse a o persecutá, cugetându ca ast'feliu o va poté astringe cà se-i dé mân'a. Dar, nu numai Clacston Orkney erá adoratoriulu ei, ci Ronald Chilton, care o mantú-se dapa cum scimu de ofens'a densului, inca veniá mai in tóta diu'a si o visitá.

Ronald de câte ori veniá, totu-de-a-un'a 'si cereá mai întâiu concessiune dela Quillet cà se póta vorbi cu Gwendoline. Cererea lui erá ascultata totu-de-a-un'a si asia densulu devení unu óspe de tóte dilele la cas'a loru. — Quillet inca 'lu favoriá multu.

"Scii tu Maria" — dise odata John — „Ronald acést'a e unu omu nobilu, din familia mare, eu vediu cà e amorsatu in jun'a acést'a. — Numai de ar' adoptá-o

marchisulu si numai de nu ar' audi tenerulu acest'a despre originea ei, — atunci tóte ar' fi bine!¹⁴

Dicându acestea vediura pre Ronald Chilton venindu de catra campia. Cu ore-care presêmtiu in anima alergà John in gradina intru intimpinarea lui; spre a-i descoperi pe de departe secretulu ce acoperià viéti'a ju-nei Gwendoline. (Va urmá.)

La mormentulu te'og. abs. Pompeiu Muresianu

Repausatu la cas'a parintiése in Feldru la ¹⁴/₂₆ martiu a. c.

Omulu e o taina, viéti'a lui unu visu
Sufletelora blande cerulul o deschis.

V. Alexandri.

Ce gemetu se aude? ce crâncena dorere?
Se vede 'ntiparita pre faci'a tuturoru?
De ce-a-ti venit aice? ce stati in priveghiare?
Au dóra ér' apuse o sté in negru noru?!

De ce versáti voi lacrimi, de ce suspine-amara?
De ce si haine negre luati in ast'a dí?
Au dóra crud'a mórte in dulcea primavéra
O jertfa ér' luáse, vr'unu crinu éra cosi?

Asia e!... vin' iubite de vedi cá ce dorere
Acea neinduratória hiena-a causatu!...
Unu crinu de cei mai mândri, o rosa de odóre
Din stratulu cu verdétia, cu dens'a a luat!

Erá 'n flórea junctiei, candu omulu in sperare
Traesce cá albin'a cu suculu celu din flori
Avea cá totu ce-i june si densulu o oitare
De-a fi de-acú 'nainte unu falnicu luptatoriu.

Avea si elu cá altii idei de fericire
Si radi'a ast' frumósa si lui i surideá,
Dar' éta fara veste, cá furulu o ochire
I fece mórtea négra si stinse a lui stea!

De ce tu mórte cruda! cu-atát'a insetare
'Ti cerci totu jertfe tandre? De ce nu te mai duci
Se scapi pre robu de lantiuri, seraculu de-apasare?
Se-'ncepi cu a t'a cósa la cei ce-su mai rei prunci?

De ce vii chiar' la junii ce-abia si ei gustara
A demanetiei radia? de ce te-ai ratecitu?
Se-ti fia indurare de celu ce-'n lupt'amara,
Suspina dí si nópte de rane acoperitu.

Er' celui ce 'n linisce petrece-a s'a viétiá
Se-i dái tu buna pace; pre toti se-i lasi uitati;
Dar' nu a-i stinge radi'a si 'n mare intristétia
Se lasi se-lu planga lumea, parintii si-alui fratii!

* * *

Acum la tine-amice, la négra t'a machuire
Me uitu si vreu a-ti spune: o! nu fi intristatu!
Viéti'a-i unu visu numai, unu jugu de asuprire,
De care tu mai iute cá altii ai scapatu.

De-acum vei fi ferice, si pace, liniscire,
Ce 'n lume cu dorire cu toti o cantamu,
Acolo tu gustá-vei cu angéri-'nsocire,
Pre care noi cu totii s'o aibi tie-ti oftamu!

Gher'la in diu'a astrucarei repausatului, ¹⁶/₂₆ martiu, 1880.

P. J. Grapini.

REVISTA.

Conferinti'a jurisconsultiloru romani din Transilvani'a conchiamata pre 11 aprilie la Sabiu. (Fine.) Siedinti'a II. din 12 Apr.

Prezinti d-nii: N. Barbu, J. Barbu, Bologa, Dr. Borcea, Dr. Brote, Coroianu, Cosma, Csato, Dunca, Duvlea, Filipu, Lengeru Macellariu, Moldovanu, Nemesiu, Dr. Olariu, Patitia, Preda, Pus-cariu, Dr. Racuciu, Dr. Ratiu, Sorescu, Tincu si Trombitasiu.

Presiedinte: J. Bolog'a.

Siedinti'a se deschide la 3³/₄ óre p. m.

Se da cetire processului verbalu alu siedintiei de ieri si se verifica fara neci o modificare.

Presiedintele invita pe raportorulu comisiunei de 9 membrii esmisa din siedinti'a de ieri, se-si faca raportulu.

Secretar. P. Cosm'a raportétia, ca comisiunea de 9 membrii s'au constituitu sub presiedinti'a d-lui Dr. Ratiu, alegându-lu pe d-s'a de raportoru.

Mai inainte de a se dá prim'a cetire elaboratului-proiectu, d. adv. Lengeru face propunerea, cá de óre-ce tempulu este scurtu onor. conferinti'a se bine-voiesca a incuviintiá, cá in casu déca in elaboratulu-proiectu alu comisiunei s'au primitu principiile espuse in processulu verbalu alu conferintiei prealabile din Clusin, conferinti'a se renuntie la o desbatere generala si se tréca immediatu la prim'a cetire in desbaterea speciala pe alineate.

Conferinti'a consultata, in urm'a informariloru date de catra d. raportoru alu comisiunei, primesce propunerea d. Lengeru si fara intardiere intra in desbaterea speciala a elaboratului-proiectu alu comisiunei.

Acésta desbatere, care au duratu pana la 7¹/₂ óre sér'a au fostu fórte interessanta si instructiva a'tátu prin persónele ce au luat parte la desbatere, câtu si prin ideile si materialulu espusu cu multa cunóscintia de lucrú si hasatu pe o lunga si vásta esperintia practica.

Am fi doritu cá la acésta desbatere se fi potutu fi de facia intrég'a natiune, pentru cá se audia câtu este de mare pericolulu ce o amenintia si se se convinga, ca jurisconsultii romani suntu la inaltínea situatiunei, bine pregatiti si bine armati cu date si argumente necontestabile, pentru cá se intre in lupta pentru averea si drepturile stramosiesci ale poporului romanu.

Proiectulu de elaboratu alu comisiunei, dupa ce i s'au adosu mai multe amendamente si modificari, au fostu in fine primitu in totalu.

S'a decisu, cá elaboratulu se i-se dea form'a unei petitiuni adresata catra dieta, éra tenórea petitiunii se fia ace'a cá: diét'a din B.-Pest'a se respinga noulu proiectu de lege alu gubernului, privitoriu la regulareacestiunei agraria, remanendu pre langa „statu quo," éra in casu de a se facetotusiu un nou proiectu de lege, se binevoiesca a luá in drépta considerare cere-rile espuse in petitiunea jurisconsultiloru romani din Transilvani'a.

Cu redactiunea definitiva si cu inaintarea petitiunei la locu-rile competente se insarcinédia biuroulu, in care se mai alege cu aclamatiune si d. Jos. St. Siulutiu judecatoriu reg. de trib. in pensiu.

Se mai decide, cá la tempulu seu, petitiunea se se tiparésca in mai multe sute de esemplare in limbile romana, magiara si germana.

De verificatori ai processului verbalu alu siedintiei a dou'a se alege d-nii: Dr. Nemesiu, Dr. Racuciu si A. Trombitasiu.

Siedinti'a se redica la 8¹/₄ óre sér'a cu formalitatile indatinate. D. Dr. Ratiu esprima in numele jurisconsultiloru adunati recunóscintia d. presiedinte J. Bolog'a pentru intielépt'a conducere a desbateriloru avute in decursulu acestorou doue díle ale conferintiei jurisconsultiloru romani, éra d. presiedinte multiemesce din parte-si on. conferentie, pentru increderea cu care l'au onoratu si totu-odata

și se exprima mulțumirile sale tuturor membrilor, cari n'au pregetatu din departare și apropiare a lua parte la această conferință în care s'au tractat despre cele mai sacre și mai vitale interese ale națiunii române.

Membrii conferinței se departara din sal'a adunării între repetite „Se trăiescă!“ dicându-și unii la alții un fratiescu „la revedere!“

Dupa conferința jurișconsultii romani s'au adunatu la o cină comună și colegială în localul „Bressler“ unde între conversațiuni amicale și vesele au petrecutu câteva ore placute.

Asia au decursu cele două zile ale primei conferințe a juriștilor romani din Transilvani'a.

Avemu firm'a convingere și dorimu din sufletu, că această se nu fia cea din urma, ci că în scurtu tempu se potemu comunica cetitorilor noștri, că jurișconsultii romani, dupa exemplulu altor națiuni, au înființatu și s'au constituitu într'o „Reuniune a jurișconsultilor romani.“ O astfelu de reuniune va fi nu numai un mare pasu spre binele întregii națiuni, dar' fructele lui voru fi și bine-cuvenate.

Inchiamu această fugitivă dare de samă a noastră, felicitandu din totu sufletulu atâtu pe d-nii membri ai primei conferințe a jurișconsultilor romani, câtu și pe inițiatorii și realizatorii acestei frumose și ferice ideii.

Se trăiescă jurișconsultii romani, acești bravi campioni ai națiunii în lupt'a s'a pentru dreptu! Observatoriulu.

Memorandulu — petițiune a Conferinței jurișconsultilor romani din Transilvani'a s'a înaintatu deja la diet'a din Budapeșta în 8/20 l. c.

Telefonulu în Americ'a. Este cunoscutu că Americanii caută în ori-ce invențiune aplicațiunea s'a practică; și din acestu punctu de privire nimeni nu le pôte face concurență până astăzi. — Unu exemplu: s'a inventatu telefonulu. Pre cându în Europ'a acestu aparatu descopă mai multu o curiositate de fizică, pre cându abia este cunoscutu în multe țeri numai de profesorii de fizică, în Americ'a s'a înființatu deja unu serviciu de comunicațiuni telefonice, și acestu serviciu este astăzi asediatu și funcționeză în 82 de orășe. La Chicago serviciulu telefonicu are 3000 de abonati, la Filadelfi'a 600, totu atâtu la Cincinnati, la New-York numărulu merge crescându, astfelu că numărulu persónelor abonate la companiile telefonice trece preste 70,000. — Visitându biourile centrale ale unei companii telefonice, vede cineva o serie de impiegate, că la biourile telegrafice, ocupați a pune în comunicațiuni pe abonati. Unu abonatu dela numărulu 731, spre exemplu voiesce se correspondia cu altu abonatu dela numărulu 511; n'are decâtu se apese pe unu micu nasture alu telefonulu de biouru instalatu în cabinetulu seu, și impiegatulu dela biourulu centralu este incunosciintiatu; abonatul u-i spune că doreșce a corresponde cu numărulu 511; impiegatulu insciintieză ărași prin telefonu numărulu 511, și cu modulu acest'a cei doi abonati suntu puși în correspondentia directă, și potu povesti affaceri seu alte lucruri câtu au trebuința, fóra că se ăsa din casa. Ună simplă apasare pe nasturele telefoneloru de biouru, insciintieză din nou pe impiegatulu centralu că cei doi abonati si-au terminatu correspondentia și lini'a remane liberă pentru alta chemare.

Biourulu centralu din New-York face pe fie-care dî celu pucinu 6000 de comunicațiuni; astfelu că telefonulu a devenitu totu atâtu de neaparat pentru abonati că unu omnibus.

Pentru înlesnirea abonaților li se distribușce în fie-care luna list'a subscriitorilor dupa ordinea alfabetică și dupa profesiuni. List'a abonaților din Chicago forméza deja unu volumu micu. — Si pentru că lectorii se se incredintieze despre spiritulu practic alu americanilor, vomu reproduce aci anunțulu companiei American district Telegraph Company:

Avisu abonaților.

Unu serviciu în livrea se va află la usi'a d-vóștra, trei minute dupa cerere, pentru a ve imparti notele, invitațiunile, circularile, se ve duca pachete, sal....., se insociășca ună damă și unu copilul seu se-ia de unde veti dorii; va merge se ve aduca copiii dela școlă în timpu de plóia; va aduce umbrelele la beserică seu șirea cându va fi trebuința; se va duce se chieme unu medicu, o doica, doctorii, unu amic, se aduca o trasura, sal.... la ori-ce ora.

Asié dara în ori-ce momentu abonatul pôte dispune de unu serviciu alu companiei pentru trebuințele sale. Acești companie a instalatu unu serviciu de priceghiare de gardi de nópte.

Aceștea suntu aplicațiuni utile ale unui aparatu care se pare inventatu numai pentru a spori colecțiunile cabineteloru de fizică!

P. S. Aurelianu.

Tat'a mosiu SIMEONU BALINTU preotulu-capitanu alu Romanismului și cavalerulu distinsu alu Tronului, dupa ce a implenitu pre acestu pamentu 70 de ani intru fapte de eroismu admirabilu, romanismu neînfruntabilu, creștinismu caritabilu și patriotismu nealterabilu, în 4/16 aprilie a trecutulu la nemorie, lasându în doliu adéncu Națiunea română, pentru a careia liberare și prospere s'a jertfitu cu atât'a resemnațiune.

Elu ni-a parasitu cu trupulu, dar' spiritulu lui va plană pururea asup'a noastră — indemnandu-ne la fapte nobile și generose, și memori'a lui va remane eternu între noi, că-ci trairu a luptatu și prin lupte numele si-a eternisatu!

Vomu reveni la viața și faptele marelui defunctu.

Deslegarea Logografului din nru 8.

Cele 9 cuvinte formate din silabele notate sunt: 1) Estonia 2) Leopoldstadt 3) Ilicrate 4) Senacherib 5) Altona 6) Buenosayres 7) Eraclidi 8) Texel 9) Aristofane.

Literile inițiale a acestor cuvinte cetite de susu în josu și cele finali cetite de josu în susu dau numele Elisabeta.

Bene ľau deslegatu: Domni'a Paul'a Rautiu n. Cernauteanu, Domnișiór'a Corneli'a Lazarițiu și Domni' Parteniu Moldovanu, Macaveiu J. Nitiu, Teodoru Muresianu și Joanu Popescu.

Premiale scrisse ľau cășcigatu Domnișiór'a Corneli'a Lazarițiu și Domni' Teodoru Muresianu și Joanu Popescu.

Deslegarea Gaciturei de siacu din nru 8.

Nu-i potere omenișca
Ce-ar' poté că se oprășca
Cursulu inimeloru pline
De tesauré divine,
Că-ci divinu e se iubesci
Limba, datini stramosișcaci.

Poesia de C. Morariu.

Bene ľau deslegatu: Dómnele și Domnișiórele Paul'a Rautiu n. Cernauteanu, Veturi'a Popoviciu-Desseanu, Laur'a Borboľa, Adel'a Marianescu, Anna Precupu, Corneli'a Lazarițiu, Elen'a Popoviciu, Ann'a Popescu, și Domni: Isai'a J. Hentesiu, Parteniu Moldovanu, Basiliu Joti'a, Macaveiu J. Nitiu, Alesandru Popoviciu, Vasiliu Hatieganu, Joanu D. Neamtiu, Sandru Puscariu, Basiliu Radu, Emanuelle Besia și Joanu Popescu.

Premiale scrisse ľau cășcigatu Domnișiórele Elen'a Popoviciu, și Ann'a Popescu și Domnulu Joanu Popescu.

Deslegarea Logografului din nru 10.

Bene ľau deslegatu: Domnișiór'a Rea Silvi'a Popescu, Domni: Pamfilu Grapin, Teodoru Muresianu, Marelu Popu, Ștefanu Boldanu și Joanu Popescu.

C	A	R	O	L	U	N	I	V	E
L	E	S	A	B	E	T	A	T	A
B	U	C	U	R	E	S	E	S	E
R	O	M	A	N	I	A	V	A	N
T	A	P	E	S	C	A	S	C	A
E	S	T	E	S	E	C	A	S	C
I	S	A	S	C	A	S	C	A	S
N	I	V	E	S	E	S	E	S	E
E	S	T	E	S	E	C	A	S	C
A	R	O	L	U	N	I	V	E	S
E	S	T	E	S	E	C	A	S	C
C	A	R	O	L	U	N	I	V	E

Premiale scrisse ľau cășcigatu Domnișiór'a Rea Silvi'a Popescu, Domni: Pamfilu Grapin și Ștefanu Boldanu.

Proprietariu, Editoru și Redactoru respundietoriu: **Niculae F. Negrutiu.**

Gher'ă. Imprimari'a „Georgiu-Lazaru.“ 1880.